THE DAILY HEBREW JOURNAL

H. Winberg, Pres. & Gen. Mgr.
The Only Daily Jewish Newspaper in the Province of Ontario
PUBLISHED BY
— CANADIAN JEWISH PUBLISHING CO., LTD. —
251 - 253 Queen Street West Telephone Adelaide 3967
Subscription Rates $5.00 Per Year
Single Copy — 2 Cents

Entered as Second Class Mail Matter at C.P.O. Toronto Ontario
January 22nd. 1913

רוסט אוים דעם שמוץ

די אידישע טאראנטא איז נאך אין גאנצען נים געקומען צו זיך פון דער ערשטער מכה איהרע אין זי ליידעט שוין פון א צווייטער מכה, אין ליידעט שרעקליך.

די אידישע טאראנטא געדענקט נאך גאנץ גוט. ווייפיעל זי האט זיך אנגעליטען פון דער "אייז־קרים פארלאר" מכה. ווען יעדער אייז קרים געשעפט איז דער דאמאלסדיגער עגנעס סטרים איז געווען נאר לפנים, אין דער ווירקליכקייט אבער האבען דיעזע פלעצער געדיענט פאר אנדערע לינקע געשעפטען. דער גאנצער אידישער געגענד איז ארומגערינגעלט געווען פון דיעזע זנות־הפקרות. אין עס האט נים געהאלפען. דאס גער זען האט גאר נים געקענט מון. ביז וואנען די אידען אליין האבען געגימען איסצורוימען דיעזע שאנד־הייזער. אין מיט דער הילף פון געזען איז עס דערגרייכט געווארען.

דער "וואדד", ווי מען איז געוואינט צו רופען דעם אידישען געגענד אויף דער אלגעמיינער גאס. האט דאמארס באקומען א נאמען פון א געגענד, וואו עס איז צוזייפעזוואמעלט געווארען דאס ערגסטע אין דאס נידערגסטע, און אבוואהל שולדיג זענען אין דעם געווען נאר איינצעלנע, האט מען אבער אלעמען געשטעמפעלט מיט"ן זעלבען שאנדפלעק. צוויי יאהר זענען אוועק פון דער צייט. זייט דער "וואדד" איז ריין אין פריי געווארען פון די איזסוואורפען אין נידערינע בריאות. אין ווידער שטעהט די אידישע טאראנטא פאר דער געפאהר באשמוצט צו ווערען צוליעב א גרופע לומפיגע ברואים. די נייע מכה, מיט וועלכער דער קוואדראט איז געשטראפט געווארען, איז א דאנק דעם "אנטאריא טעמפערענס עקט".

זייט מיר האבען "פראהיבישאן" אין אנטאריא, האט זיך איבער דער גאנצער פראווינץ שטארק ענטוויקעלט דער אינגעזעצליכער בראנפען־האנדעל. אין צו דיעזען האנדעל ליפערט די אידישע טאראנטא שוין א צו גרויסען פראצענט. עס געהט גיטאוועק דער טאג, וואס מען זאל נים ארעסטירען דען איינעם אדער א צווייטען אידען, אדער גאר גאנצע גרופען, און זאל דאס אפען געזאגט ווערען, דורך דיעזען האנדעל, ווערען פיהרען אן א גרופע קליינע מענשעלאך. וואס זיכען א ליכטען דאלאר צו מאכען, ווערט דערווייל באשמוצט דער גאנצער אידישער קוואדראט.

מיר האבען שוין ביי אן אנדער געלעגענהייט אנגעצייגט איף דעם, אז דער "אנטאריא טעמפערענס עקט" איז נים אהין אין נים אהער, ווייל דר. ווילסאן־נסראף וועלכע ער שרייבט פאר, איז נים געגוג איסצורוימען [illegible] האלטען פארברעכער, פאר וועלכע איין טאג האנדעל ברענגט [illegible] ווי די באצאהלטע שטראף. פארלאזען זיך אלזא אויפ'ן געזעץ, [illegible] ער זיולאס. דורכ'ן געזעץ קענען גאנץ ווענג דיעזע פארברעכער אויס [illegible] ווערען, גאנץ אנדערע מיטלען מוזען אנגענומען ווערען, פטור צו [illegible] פון דער מכה, דער באטרעפענדער חברה מוז אזוי ענג געמאכט ווער[illegible] איף דער אידישער גאס. אז זיי זאלען אדער איהר אין גאנצען פארלא[illegible] אין איבערפיהרען דעם בראנפען האנדעל פון אידישען געגענד, אדער [illegible] זאלען צוריק ווערען ערהרליכע מענשען. ווייל נאך אלעמען וויל דאך יע[illegible] נים געשטעמפעלט ווערען אלס פארברעכער, אין זיין חרם ביי [illegible] מענשען.

זאלען דיעזע אלע פערזאנען ערקלערהרט ווערען פינקט ווי מצורעים, [illegible] ווען אנשטעדיגע מענשען פארקעהרען נים, זאלען זיי איסגעשלא[illegible] ווערען פון די ארגאניזאציעס אין די שיהלען וואו זיי געהערען, אין פאר [illegible] אנגעזעהן ווערען אין דער מעדרעכטער מיטעל.

דיעזע מענשען פארפעסטען דעם אידישען קוואדראט. דורך זיי זיי[illegible] דען אלע, אין יעדער איינער מוז זיך דאנקבאר מיהרען צו הערפען איסרוי[illegible] מען דעם שמוץ.

מען האלט אונז אלעמען פארנאנטווארטליך פאר זייערע מעשים, זאל[illegible] לען מיר דיעזע מעשים איסרוימען פון קוואדראט.

ווען עס וואלט געווען פארקערט

א נייעס, וועלכע איז מיט עטליכע טעג צוריק ערהאלטען געווארען פון פאריז האט געמעלדעט פאלגענדעס:

ראול ווילען, וועלכער האט דעם 31טען יולי 1914 געשאסען און געטעטעט דעם גרויסען פראנצויזישען סאציאליסט זשאן זשארעס, איז פריילעשפראכען געווארען פון א דזשורי.

דער פארטיידיגער פון זשארעס'ס מערדער האט געהאלטען א לאנגע רעדע פאר זיין קלייענט און, האט ערקלערהרט אז יענער איז בע־נאנגען זיין טאט דערפאר, וואס ער איז געווען א גרויסער פאטריאט און האט נים געקענט ארויסרטראגען וואס זשארעס איז געווען אויס־געשפראכען געגען קריעג. ווערהרענד נאנץ פראנקרייך האט זיך דאן געריים צו מלחמה. ער האט אפעלירט אז איצט, ווען די עלאים האב־כען אפגעהאלטען זייער גרויסען זיעג אין יעדע פראנצויזישע לארץ איז פול מיט שמחה, דארף מען פארגעבען אזא ווארימען פאטריאט, ווי ווילען, זיין פארברעכען, און מען דארף איהם כעפרייען, די דזשורי האט געפאלגט דעם פארטיידיגער און דער מערדער פון דעם גרויסען זשארעס איז בעפרייט געווארען.

די סאציאליסטישע פרעסע איז זעהר אויפגעבראכט איבער דער בעפרייונג פון דעם מערדער פון זשארעס", און ביידע סאציאליסטישע צייטונגען זייגען ארויס מיט שארפע ארטיקלען וועגען דעם.

די "הומאניטע" שרייבט וועגען דעם: "דאס איז אן ארויס־רוף וואס די בלינדע בורזשואזיע האט געווארפען דעם ארבייטער קלאס"

די "לע פאפולער" דריקט א גרויסען ארטיקעל וועגען דעם, פול מיט אטאקעס אויף די געשוואורענע, אונטער דעם נאמען "אן ארויסרוף צו די ארבייטער! לאזען די מארדען אנגעהן!"

ווען דאס וואלט געווען פארקערט דער פאל, ווען א סאציאליסט וואלט געשאסען אין א "דזשינגגא", וואלט ער אויך באפרייט געווארען.

מיר גלויבען אז נים. אין דאך זאגט מען אונז, אז די גערעכטיגקייט איז גלייך צו אלעמען.

דאס אמעריקאנער ארטאדאקסישע יודענטהום וויל נים אונטערגעהן

פון ד. מייערס

צום ערשטען מאל אין דער גע־שיכטע פון אמעריקאנער אידען, האט א הייגע ישיבה, די ישיבת רב יצחק אלחנן, היינטיגע וואך גענעבען אויף איין מאל סמיכה צו פינף יונגעלייט צו ווערען אר־טאדאקסישע רבנים. מיט רעכט האבען דיגוויאדקער פרומע אידישע בעלי בתים געפייערט דיזע עראייגנים, אלס א צייכען אז דאס טראדיציאנעלע יודענטהום פון יענער זייט ים האט זיך שטארקער בע־העפט מיט די אמעריקאנער אידען. זיי האבען זיך געפרעגט, ווייל זיי בעטראכ־טען דיזע 5 נייע רבנים ווי 5 נייע און שטארקע "ריגען אין דער גאדענער־לייט וואס דארף פערבינדען דאס יודענטהום פון טויזענדער יאהרען צוריק מיט דעם נייעם אמעריקאנער דור.

די סמיכה צערעמאניע ווערטע איז דורכגעפיהרט געווארען אין דער שפאניש פארטוגעזישער שול. די עלטסטע שול אין נייארק, איז געווען העכסט אינטערע סאנט און טראדיציאנעל. מען האט דארט ערערט אין נים ווייניגער ווי פיער שפראכען — אידיש, אנגליש, העברעאיש און דייטש. דאס איז די לאגע אין דעם ארטאדאקסישען יודענטהום אינבע־ר'ן גאנ צען לאנד — עס הערשט א תוהו ובוהו אין איהם צוליב די פערשידענע ערעמע־טען וועלכע ער פערמאגט און די פערשי־דענע שפראכען וועלכע זיי ריידען. דער עלטערער, פרומער אידישער דור אין אמעריקא וועלכער רעדט אויסשליסליך אידיש, פרובירט יעצט צו בעשעהרען דעם יונגען אידיש־אמעריקאנעם דור, וועמענס שפראך איז אנגליש, צו דעם טראדיציא נעלען ארטאדאקסישען יודענטהום.

וועט זיך עס איהם איינגעבען? עס טרייבט זיך הייס. דער אינגערער דור פון די אמעריקאנער אידען וועלכע זיינען דא אין לאנד נעקומען אלס קינדער, פונקט אזוי גוט ווי די הייגע געבאריענע, איז שוין צו געבאריענע, איז ארטאדאקס. מיט יינע אמעריקאנער אידען וועלכע זיינען דא אין לאנד נעקומען אלס קינדער, שמעזינע מיט א "טיטשער" וועלכער האט בשום אופ' נים איינהאלטען זיינע תלמידים אין אדרונג. נאכדעם ווי ער איז געווען איינגעשפארט אין פאבליק סקול א נאנצען טאג, פיהלט ער זיך אין דער אידישער סקול נים בע־סער ווי אין א פרזון. ווען דיעזער אי־דישער דור וואכסט אויף פרייבט ביי איהם דאס איז אלס אז אונאנגענעהמער יכסן פון זיינע קינדערשע יאהרען. און מען קאן פון איהם בשום אופן נים ער־וואר טען אז ער זאל ליעבע האבען אט די ארט אידישקייט.

מיר האבען דא אנגערוהרט איינינע אירזאכען פון וועלכע מען קאן זעהן אז די מעקינפסטיגע אויסזיכטען פאר דעם ארטאדאקסישען יודענטהום אין:

ריקא זייגען זעהר אין זעהר שוואבע. אין אז עס האלט זיך יעצט אויף נאר מיט דער הילף פון די עלטערע. ארבעדגעהטמענע אידען אין דזשען לאנד. מאנכע ווערען פי־ייכט מיט מיין אונז נים איינשטימען אז די אנגעגעבענע זיינען גענענדע ארזאכען יאלס דאס ארטאדאקסישע יודענטהום אין אמעריקא קען קיין הייל נים האבען. אבער יעדער איינער ווערט מוזען צוגעבען אז זיאס די אינזאכען זאלען נים זיין — בעזוויזען אינגלייכערשבארע פאקטען אז דאס ארטאדאקסישע יודענטהום אין אמע־ריקא געהט אונטער.

אין מיר האבען מורא אז די גייע, ענגליש שפרעכענדע ארטאדאקסישע רבנים ווי די וועלכע דו ישיבה האט ערשט נראה דוארים. זיינען שוין געקומען צו שפעט נען פון די גוים. ער ווערט אפשר נים אזוי פיעל אסימילירט אין נייסט מיט דער גוי, ווי ער נעמט אז ענעמס איינפלוס בע לעבענס־געוואינהייטען. ער זעהט אז דער גוי געהט נאר איינמאל אין וואך, זונ טאג, אין טשערטש, פארוואס זאל ער דאר פען דאווענען יעדען טאג דרייי מאל? דער זונטאג זעהט ער ווערט ביי די גוים נים אזוי שטריינג אבגעהיט ווי ביי פרומע אידען דער שבת. ביי זיי מעג מען האבען באמען, איינספאהרען זונטאג אין אין אל געמיין חנאה האבען פון דעם טאג. פאר וואס, טראכט דער אידישער באי, זאל שבת פאר מיר זיין דער ערגסטער טאג אין וואך, אייב איך זאל איינפאלגען דעם יאינוש פון מיינע פרומע עלטערן?

דאס איז די לאגע איבערהויפט אין די קאנטרי שטעדט. אויסער נייארק, וואו אידען, איבערהויפט דער אינגערער דור, זיינען פיעל צוזייפעלעמישט מיט גוים. דאס פאסירט דאס אויך אם מיינ טענס אז די אידישע שול פאסט זיך נים פאר א מקום קדוש. עס פאסירט זעהר אפט אז די שול איז אן אלטע חורבה, אז מען האלט זי נים ריין, און אז מען בענעמט זיך נים מיט אין שול מיט דעם פעהט פאר דער הייליגקייט פון פלאץ, נאר מען איז מחלל די שול מיט ריסקוסיא נען, וועגען דזשאנג בוגעס, פאליטיק קאלטעה א. ז. וו. ווייסט דען נים די דארטיגע אידישע יונגער אז אין די נוי־אישע טשורטשעס פיהרט מען זיך אויף מיט גרויס ערנסט מאל אין דער גע־שיכטע פון אמעריקאנער אידען, האט א הייגע ישיבה, די ישיבת רב יצחק אלחנן, איינגעגעבען פארן אויער אין פארן אויג? וואס פאר א מיינונג האן ער אויף דיך האבען פון זיין אייגענער שול?

וואלט ער כאטש געוואוסט, ווען ער קומט ארויס אין שול, וואס מען דאווענט דארט, וואלט איהם נים געארט אזוי פיעל די אויסערליכע זייט פון שול, אין ער וואלט אפשר געווען בעגייסטערט פאר די ערהאבענע אידעאלען פון זיין רעלי־גיאן. אין אבער דער אמעריקאנער אי־דישער באי, פון נויארק אזוי נים ווי פון דער פראווינץ, כמעט אימער א גאר גרויסער עם הארץ, און אויב מען לערענט איהם אויס א "שייטעל עברי", פיהלען זיך זעהר עלטערן גליהליך וואס זיי זי־נען פערזיכערט מיט א "קדיש". זעהר זעלטען אז ער זאל קענען עפעס מעהר אין אידישע לומדים ווי עברי, זעהר זעל־טען אז מען לערנט מיט איהם העברעאיש אידישע געשיכטע, תנ"ך, אדעה תלמוד. בערלירט ער דערפאר זיין נאנצע אינטערע סע, פינקט ווי זיין נאנצען רעספעקט, צו דער שול. ער הויבט אן קומען אויף דער נאנצער אידישער רעליגיאן ווי נאר אייף אן אכשיקעניס וועלכע זיינע עלי־טערן האבען אריבערגעבראכט פון יענער זייט ים, כדי דערמיט איהם צו פראגען אז דערזעהן די יאהרען מיט חדרים. דאס נען, תפילין לייגען און נאר אזעלכע "צוגות". אומעטום ארום איהם זעהט דער אידישער קינד ווי די גיי'אישע קלי־דער שטופען פייר ארום נאר'ן "היכרי סדר" אפטמאל א פינסטערע, שמוציגע מיט א "טיטשער" וועלכער האט בשום אופ' נים איינהאלטען זיינע תלמידים אין אדרונג. נאכדעם ווי ער איז געווען איינגעשפארט אין פאבליק סקול א נאנצען טאג, פיהלט ער זיך אין דער אידישער סקול נים בע־סער ווי אין א פרזון. ווען דיעזער אי־דישער דור וואכסט אויף פרייבט ביי איהם דאס איז אלס אז אונאנגענעהמער יכסן פון זיינע קינדערשע יאהרען. און מען קאן פון איהם בשום אופן נים ער־וואר טען אז ער זאל ליעבע האבען אט די ארט אידישקייט.

מיר האבען דא אנגערוהרט איינינע אירזאכען פון וועלכע מען קאן זעהן אז די מעקינפסטיגע אויסזיכטען פאר דעם אלטארטאדאקסישען יודענטהום איז:

ריקא זייגען זעהר אין זעהר שוואבע. אין אז עס האלט זיך יעצט אויף נאר מיט דער הילף פון די עלטערע. ארבעדגעהטמענע אידען אין דזשען לאנד. מאנכע ווערען פי־ייכט מיט מיין אונז נים איינשטימען אז די אנגעגעבענע זיינען גענענדע ארזאכען יאלס דאס ארטאדאקסישע יודענטהום אין אמעריקא קען קיין הייל נים האבען. אבער יעדער איינער ווערט מוזען צוגעבען אז זיאס די אינזאכען זאלען נים זיין — בעזוויזען אינגלייכערשבארע פאקטען אז דאס ארטאדאקסישע יודענטהום אין אמע־ריקא געהט אונטער.

אין מיר האבען מורא אז די גייע, ענגליש שפרעכענדע ארטאדאקסישע רבנים ווי די וועלכע דו ישיבה האט ערשט נראה דוארים. זיינען שוין געקומען צו שפעט נען פון די גוים. ער ווערט אפשר נים אזוי פיעל אסימילירט אין נייסט מיט דער גוי, ווי ער נעמט אז ענעמס איינפלוס בע לעבענס־געוואינהייטען. ער זעהט אז דער גוי געהט נאר איינמאל אין וואך, זונ טאג, אין טשערטש, פארוואס זאל ער דאר פען דאווענען יעדען טאג דריי מאל? דער זונטאג זעהט ער ווערט ביי די גוים נים אזוי שטריינג אבגעהיט ווי ביי פרומע אידען דער שבת. ביי זיי מעג מען האבען באמען, איינספאהרען זונטאג אין אין אל געמיין חנאה האבען פון דעם טאג. פאר וואס, טראכט דער אידישער באי, זאל שבת פאר מיר זיין דער ערגסטער טאג אין וואך, אייב איך זאל איינפאלגען דעם יאינוש פון מיינע פרומע עלטערן?

דאס איז די לאגע איבערהויפט אין די קאנטרי שטעדט. אויסער נייארק, וואו אידען, איבערהויפט דער אינגערער דור, זיינען פיעל צוזייפעלעמישט מיט גוים. דאס פאסירט דאס אויך אם מיינ טענס אז די אידישע שול פאסט זיך נים פאר א מקום קדוש. עס פאסירט זעהר אפט אז די שול איז אן אלטע חורבה, אז מען האלט זי נים ריין, און אז מען בענעמט זיך נים מיט אין שול מיט דעם פעהט פאר דער הייליגקייט פון פלאץ, נאר מען איז מחלל די שול מיט ריסקוסיא נען, וועגען דזשאנג בוגעס, פאליטיק קאלטעה א. ז. וו. ווייסט דען נים די דארטיגע אידישע יונגער אז אין די נוי־אישע טשורטשעס פיהרט מען זיך אויף אן ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון אמעריקאנער אידען, האט א הייגע ישיבה, די ישיבת רב יצחק אלחנן, איינגעגעבען פארן אויער אין פארן אויג? וואס פאר א מיינונג האן ער אויף דיך האבען פון זיין אייגענער שול?

וואלט ער כאטש געוואוסט, ווען ער קומט ארויס אין שול, וואס מען דאווענט דארט, וואלט איהם נים געארט אזוי פיעל די אויסערליכע זייט פון שול, אין ער וואלט אפשר געווען בעגייסטערט פאר די ערהאבענע אידעאלען פון זיין רעלי־גיאן. אין אבער דער אמעריקאנער אי־דישער באי, פון נויארק אזוי נים ווי פון דער פראווינץ, כמעט אימער א גאר גרויסער עם הארץ, און אויב מען לערענט איהם אויס א "שייטעל עברי", פיהלען זיך זעהר עלטערן גליהליך וואס זיי זי־נען ווערען אין דער געגענדע אנגעגעבענע זיינען גענענדע ארזאכען יאלס דאס ארטאדאקסישע יודענטהום אין אמעריקא קען קיין הייל נים האבען. אבער יעדער איינער ווערט מוזען צוגעבען אז זיאס די אינזאכען זאלען נים זיין — בעזוויזען אינגלייכערשבארע פאקטען אז דאס ארטאדאקסישע יודענטהום אין אמע־ריקא געהט אונטער.

אין מיר האבען מורא אז די גייע, ענגליש שפרעכענדע ארטאדאקסישע רבנים ווי די וועלכע דו ישיבה האט ערשט נראה דוארים. זיינען שוין געקומען צו שפעט נען פון די גוים. ער ווערט אפשר נים אזוי פיעל אסימילירט אין נייסט מיט דער גוי, ווי ער נעמט אז ענעמס איינפלוס בע לעבענס־געוואינהייטען. ער זעהט אז דער גוי געהט נאר איינמאל אין וואך, זונ טאג, אין טשערטש, פארוואס זאל ער דאר פען דאווענען יעדען טאג דריי מאל? דער זונטאג זעהט ער ווערט ביי די גוים נים אזוי שטריינג אבגעהיט ווי ביי פרומע אידען דער שבת. ביי זיי מעג מען האבען באמען, איינספאהרען זונטאג אין אין אל געמיין חנאה האבען פון דעם טאג. פאר וואס, טראכט דער אידישער באי, זאל שבת פאר מיר זיין דער ערגסטער טאג אין וואך, אייב איך זאל איינפאלגען דעם יאינוש פון מיינע פרומע עלטערן?

דאס איז די לאגע איבערהויפט אין די קאנטרי שטעדט. אויסער נייארק, וואו אידען, איבערהויפט דער אינגערער דור, זיינען פיעל צוזייפעלעמישט מיט גוים. דאס פאסירט דאס אויך אם מיינ טענס אז די אידישע שול פאסט זיך נים פאר א מקום קדוש. עס פאסירט זעהר אפט אז די שול איז אן אלטע חורבה, אז מען האלט זי נים ריין, און אז מען בענעמט זיך נים מיט אין שול מיט דעם פעהט פאר דער הייליגקייט פון פלאץ, נאר מען איז מחלל די שול מיט ריסקוסיא נען, וועגען דזשאנג בוגעס, פאליטיק קאלטעה א. ז. וו. ווייסט דען נים די דארטיגע אידישע יונגער אז אין די נוי־אישע טשורטשעס פיהרט מען זיך אויף אן ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון אמעריקאנער אידען, האט א הייגע ישיבה, די ישיבת רב יצחק אלחנן, איינגעגעבען פארן אויער אין פארן אויג? וואס פאר א מיינונג האן ער אויף דיך האבען פון זיין אייגענער שול?

וואלט ער כאטש געוואוסט, ווען ער קומט ארויס אין שול, וואס מען דאווענט דארט, וואלט איהם נים געארט אזוי פיעל די אויסערליכע זייט פון שול, אין ער וואלט אפשר געווען בעגייסטערט פאר די ערהאבענע אידעאלען פון זיין רעלי־גיאן. אין אבער דער אמעריקאנער אי־דישער באי, פון נויארק אזוי נים ווי פון דער פראווינץ, כמעט אימער א גאר גרויסער עם הארץ, און אויב מען לערענט איהם אויס א "שייטעל עברי", פיהלען זיך זעהר עלטערן גליהליך וואס זיי זי־נען ווערען אין דער געגענד אנגעגעבענע זיינען גענענדע ארזאכען יאלס דאס ארטאדאקסישע יודענטהום אין אמעריקא קען קיין הייל נים האבען. אבער יעדער איינער ווערט מוזען צוגעבען אז זיאס די אינזאכען זאלען נים זיין — בעזוויזען אינגלייכערשבארע פאקטען אז דאס ארטאדאקסישע יודענטהום אין אמע־ריקא געהט אונטער.

אין מיר האבען מורא אז די גייע, ענגליש שפרעכענדע ארטאדאקסישע רבנים ווי די וועלכע דו ישיבה האט ערשט נראה דוארים. זיינען שוין געקומען צו שפעט נען פון די גוים. ער ווערט אפשר נים אזוי פיעל אסימילירט אין נייסט מיט דער גוי, ווי ער נעמט אז ענעמס איינפלוס בע לעבענס־געוואינהייטען. ער זעהט אז דער גוי געהט נאר איינמאל אין וואך, זונ טאג, אין טשערטש, פארוואס זאל ער דאר פען דאווענען יעדען טאג דריי מאל? דער זונטאג זעהט ער ווערט ביי די גוים נים אזוי שטריינג אבגעהיט ווי ביי פרומע אידען דער שבת. ביי זיי מעג מען האבען באמען, איינספאהרען זונטאג אין אין אל געמיין חנאה האבען פון דעם טאג. פאר וואס, טראכט דער אידישער באי, זאל שבת פאר מיר זיין דער ערגסטער טאג אין וואך, אייב איך זאל איינפאלגען דעם יאינוש פון מיינע פרומע עלטערן?

דאס איז די לאגע איבערהויפט אין די קאנטרי שטעדט. אויסער נייארק, וואו אידען, איבערהויפט דער אינגערער דור, זיינען פיעל צוזייפעלעמישט מיט גוים. דאס פאסירט דאס אויך אם מיינ טענס אז די אידישע שול פאסט זיך נים פאר א מקום קדוש. עס פאסירט זעהר אפט אז די שול איז אן אלטע חורבה, אז מען האלט זי נים ריין, און אז מען בענעמט זיך נים מיט אין שול מיט דעם פעהט פאר דער הייליגקייט פון פלאץ, נאר מען איז מחלל די שול מיט ריסקוסיא נען, וועגען דזשאנג בוגעס, פאליטיק קאלטעה א. ז. וו. ווייסט דען נים די דארטיגע אידישע יונגער אז אין די נוי־אישע טשורטשעס פיהרט מען זיך אויף אן ערשטען מאל אין דער געשיכטע פון אמעריקאנער אידען, האט א הייגע ישיבה, די ישיבת רב יצחק אלחנן, איינגעגעבען פארן אויער אין פארן אויג? וואס פאר א מיינונג האן ער אויף דיך האבען פון זיין אייגענער שול?

וואלט ער כאטש געוואוסט, ווען ער קומט ארויס אין שול, וואס מען דאווענט דארט, וואלט איהם נים געארט אזוי פיעל די אויסערליכע זייט פון שול, אין ער וואלט אפשר געווען בעגייסטערט פאר די ערהאבענע אידעאלען פון זיין רעלי־גיאן. אין אבער דער אמעריקאנער אי־דישער באי, פון נויארק אזוי נים ווי פון דער פראווינץ, כמעט אימער א גאר גרויסער עם הארץ, און אויב מען לערענט איהם אויס א "שייטעל עברי", פיהלען זיך זעהר עלטערן גליהליך וואס זיי זי־נען ווערען אין דער געגענד אנגעגעבענע זיינען גענענדע ארזאכען יאלס דאס ארטאדאקסישע יודענטהום אין אמעריקא קען קיין הייל נים האבען. אבער יעדער איינער ווערט מוזען צוגעבען אז זיאס די אינזאכען זאלען נים זיין — בעזוויזען אינגלייכערשבארע פאקטען אז דאס ארטאדאקסישע יודענטהום אין אמע־ריקא געהט אונטער.

די אינטערנאציאנאליזירטע זיד ים אינזלען

נאך מיט. עדוארד ראסעל.

די ענטשיידונג פון דער פארזיגע שלום קאנפערענץ אז די דייטשע זיד פאציפיש אינזלען זאלען איבערגעהן צו דער ליגע פון נאציאנען, איז די בעסטע וואס האט געקאנט געמאכט אויף דער וועלט וואס דיעזע אינזלען זיינען גראד פון דער נערדליכער (גע־אגראפישער) ברייט, און וועהרענד די נאנצע וועלט האט געשלאפען, האט זי אויסגעבויט א קאלאניאלע אימפעריע מיט אונבערענענעטע מעגליכקייטען, ווען זי וואלט נים מישוגע געווארען און וואלט נים געבראכט אויף דער וועלט דיעזען שרעקליכען קריעג, וואלט נים געדויערט מעהר ווי צוואנציג יאהר און זי וואלט גע־ווארען די דייסטע מיט מעכטיגסטע מאכט־יאן אין דער וועלט. אין דיעזע אינזלען פון זיד ים וואלטען געווען אייגער פון אידרע גרעסטע פארמעגענס.

עס איז גאנץ פארשטענדליך דערפאר פארוואס יאפאן האט געוואלט האלטען פאר זיך די אינזלען פון די מארשאלס, די לאדראנען און די קעראליינען וועלכע זי האט אנגעקויפט פון דער פון אינזלען פון דער פון אינזלען פון דער פון אינזלען